

คำแถลงของสภาสังคายนาวาติกันที่ 2

NOSTRA AETATE

เรื่อง ความสัมพันธ์ของพระศาสนจักรกับศาสนาต่าง ๆ ที่มีใช้ศาสนาคริสต์

1. บทนำ

ในสมัยของเรา เมื่อผู้คนที่หลากหลายเข้ามาใกล้ชิดกันมากขึ้น และสายสัมพันธ์แห่งมิตรภาพระหว่างประชาชาติทั้งหลายได้รับการสนับสนุนยิ่งขึ้นนั้น พระศาสนจักรพิจารณาไตร่ตรองด้วยความเอาใจใส่ยิ่งขึ้นถึงความสัมพันธ์ที่พระศาสนจักรมีกับศาสนาทั้งหลายที่มีใช้ศาสนาคริสต์ พระศาสนจักรตระหนักอยู่เสมอถึงหน้าที่ของตนที่จะส่งเสริมเอกภาพและความรักในหมู่ปัจเจกชนและในหมู่ชาติต่าง ๆ พระศาสนจักรจึงพิจารณาว่าอะไรเป็นจุดเริ่มต้นที่มนุษย์มีอยู่ร่วมกัน และอะไรเป็นสิ่งที่ช่วยเสริมสร้างความเป็นมิตรในหมู่มนุษย์

มนุษย์ทั้งหลายรวมกันเป็นประชาคมเดียว ที่เป็นเช่นนี้เป็นเพราะว่าพระเจ้าทรงทำให้มวลมนุษยย์สืบเชื้อสายมาจากมนุษย์คนเดียว ที่พระองค์ทรงสร้างให้เขาทั้งหลายอยู่ทั่วพื้นแผ่นดิน (เทียบ กจ 17:26) และเป็นเพราะว่าทุกคนมีจุดหมายเดียวกันคือองค์พระผู้เป็นเจ้า พระญาณสอดส่องของพระเจ้า พระทัยดีงามที่แสดงออกของพระองค์ และแผนการช่วยให้รอดพ้นของพระองค์แผ่ไปถึงมนุษย์ทุกคน (เทียบ ปชญ 8:1; กจ 14:17; โรม 2:6-7; 1 ทธ 2:4) จนกว่าจะถึงเวลาผู้ได้รับเลือกสรรมาชุมนุมร่วมกันในนครศักดิ์สิทธิ์ที่พระสิริรุ่งโรจน์ของพระเจ้าส่องแสงเหนือนคร และนานาชาติจะดำเนินไปในแสงสว่างของนครนั้น (เทียบ วว 21:23-24)

มนุษย์ทั้งหลายมองดูศาสนาต่าง ๆ เพื่อค้นหาคำตอบให้กับปัญหาต่าง ๆ ที่ยังมีอาจแก้ได้เกี่ยวกับการเป็นอยู่ของมนุษย์ ปัญหาอันเป็นที่หนักใจของมนุษย์ในยุคปัจจุบันก็ยังเป็นเช่นเดียวกับปัญหาในอดีต อาทิเช่น มนุษย์เป็นอะไร? ความหมายและจุดหมายของชีวิตคืออะไร? ความประพฤติใดเป็นสิ่งที่ถูกต้อง และความประพฤติใดเป็นบาป? ความทุกข์เกิดมาจากไหน และความทุกข์นั้นไปสิ้นสุดที่ใด? เราจะพบความสุขแท้ได้ที่ไหน? เกิดอะไรขึ้นเมื่อเราตาย? การพิพากษาคืออะไร? รางวัลที่ตามมาหลังความตายนั้นเป็นอะไร? และสุดท้าย

อะไรเป็นธรรมล้ำลึกสุดที่ท้าทายคำอธิบายของมนุษย์ ซึ่งรวมเอาการเป็นอยู่ทั้งหมดของมนุษย์ที่เราเป็นอยู่นี้จนกระทั่งถึงจุดหมายปลายทางที่มุ่งไปนั้น?

2. ศาสนาต่าง ๆ ที่มีใช้ศาสนาคริสต์

ตลอดประวัติศาสตร์ที่ผ่านมาจนกระทั่งถึงทุกวันนี้ ก็ยังพบว่าในหมู่ผู้คนที่หลายมีการตระหนักถึงอำนาจที่ซ่อนเร้นอยู่เบื้องหลังธรรมชาติและเหตุการณ์ต่าง ๆ ของชีวิตมนุษย์หลายครั้งที่มีการรับรู้ถึงองค์ผู้สูงสุด หรือยิ่งกว่านั้นมีสำนึกถึงพระบิดาด้วย การตระหนักและการรับรู้นี้เกิดผลอยู่ในการดำเนินชีวิตที่ซึมซับรับเอาความหมายทางศาสนาไว้อย่างลึกซึ้งศาสนาต่าง ๆ ที่พบอยู่ในอารยธรรมที่ก้าวหน้ากว่าจึงพยายามตอบคำถามเหล่านี้ด้วยแนวความคิดที่ให้นิยามไว้เป็นอย่างดี และด้วยภาษาที่เจาะจงเฉพาะ ดังนั้น ในศาสนาฮินดูมนุษย์ไต่ตรองพระธรรมล้ำลึกเกี่ยวกับพระเจ้า และบ่งบอกธรรมล้ำลึกนั้นออกมาเป็นตำนานธรรมมากมายไม่รู้จบ และเป็นแบบการให้ความรู้ด้านปรัชญาที่นิยามไว้มากมาย ตรงประเด็นยิ่ง พวกเขาแสวงหาการหลุดพ้นจากการถูกทดลองต่าง ๆ ของชีวิตปัจจุบัน โดยทางการปฏิบัติเพ่งฉาน การรำพึงภาวนาอย่างลึกซึ้ง และการเข้าหาพระเจ้าด้วยความเชื่อมั่นไว้วางใจและความรัก ศาสนาพุทธที่มีรูปแบบหลากหลาย ก็ยืนยันเรื่องความเป็นอนิจจังไม่เที่ยงแท้ของโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลงอยู่นี้ ศาสนาพุทธเสนอแนะวิถีทางชีวิตที่มนุษย์สามารถบรรลุถึงสภาพการหลุดพ้นโดยสมบูรณ์ด้วยความเชื่อมั่นไว้วางใจ และเข้าถึงความรู้เห็นแจ้งสูงสุดนั้นได้โดยทางความพยายามของตน หรือด้วยความช่วยเหลือจากพระเจ้า ศาสนาอื่นทั้งหลายที่พบในโลกนี้ก็เช่นกัน พยายามตามวิถีทางของตนที่จะช่วยทำให้หัวใจมนุษย์สงบสุข โดยเสนอ “มรรค” หรือแนวทางการดำเนินชีวิตที่ครอบคลุมเรื่องข้อความเชื่อ บทบัญญัติด้านศีลธรรมและจารีตพิธีศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ

พระศาสนจักรคาทอลิกไม่ปิดบังสิ่งใดที่จริงและศักดิ์สิทธิ์ในศาสนาเหล่านี้ พระศาสนจักรพิจารณาด้วยความเคารพอย่างจริงใจซึ่งวิถีปฏิบัติและดำรงชีวิต ตลอดจนกฎและธรรมคำสอนเหล่านี้ ถึงแม้จะผิดกับที่ตนเองถือและสอนหลายประการ แต่บ่อยครั้งก็นำแสงจากองค์ความจริงมาให้ ซึ่งฉายส่องสว่างแก่มนุษย์ทุกคน ถึงกระนั้น พระศาสนจักรก็ยังต้องประกาศและมีหน้าที่ๆ ไม่อาจหยุดยั้งที่จะประกาศพระคริสตเจ้าผู้ทรงเป็น “หนทาง ความจริง และชีวิต” (ยน 1:6) มนุษย์พบชีวิตทางศาสนาของตนอย่างสมบูรณ์ในพระคริสตเจ้า ผู้ที่พระเจ้าทรงทำให้ทุกสิ่งคืนดีกับพระองค์ (เทียบ 2 คร 5:18-19)

ฉะนั้น พระศาสนจักรจึงขอเตือนลูก ๆ ให้รับรู้ สงวนรักษา และส่งเสริมสิ่งดีงามทางจิตใจและทางศีลธรรมที่พบได้ในผู้ที่มีใจคริสตชนเหล่านั้น รวมทั้งคุณค่าต่าง ๆ ในสังคมและวัฒนธรรมของเขาเหล่านั้นด้วย ให้ลูกทำเช่นนี้โดยทางการเสวนาและทางการร่วมมือทำงานกับบรรดาสมาชิกของศาสนาอื่น ด้วยความรักและความฉลาดรอบคอบ และด้วยการเจริญชีวิตคริสตชน เป็นสักขีพยานความเชื่อของตน

3. ศาสนาอิสลาม

พระศาสนจักรยังให้เกียรติอย่างสูงยิ่งแก่ศาสนาอิสลามด้วย ชาวมุสลิมกราบนมัสการพระเจ้าหนึ่งเดียว ผู้ทรงชีวิตและดำรงอยู่ ผู้มีพระทัยเมตตาและทรงพลานุภาพ เป็นพระผู้สร้างสวรรค์และแผ่นดิน และได้ตรัสกับมนุษย์ พวกเขาพยายามอย่างยิ่งที่จะอุทิศตนโดยสิ้นเชิงให้กับพระกฤษฎีกาที่ซ่อนเร้นของพระเจ้า เหมือนเช่นที่ท่านอับราฮัมยอมมอบตนเองตามแผนการของพระเจ้า ซึ่งชาวมุสลิมมักอ้างความเชื่อของอับราฮัมเข้ากับความเชื่อของตน แม้ว่าเขาจะไม่ยอมรับนับถือพระเยซูเจ้าเป็นพระเจ้า เขานับถือพระองค์เป็นประกาศก และเคารพพระนางมารีย์ พระมารดาพรหมจารี และบางครั้งก็ยังวิงวอนขอพระนางด้วยความเลื่อมใสศรัทธาด้วย ยิ่งกว่านั้น เขายังเผื่อรอคอยวันพิพากษา ซึ่งในวันนั้นพระเจ้าจะทรงปูนบำเหน็จ หรือลงโทษมนุษย์หลังจากบรรดาผู้ตายกลับฟื้นคืนชีพด้วย เพราะฉะนั้น เขาจึงยกย่องการดำเนินชีวิตอันชอบธรรมและกราบนมัสการพระเจ้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้วยการภาวนา การทำบุญให้ทาน และการอดอาหาร

หลายศตวรรษมาแล้วได้มีการบาดหมางกันระหว่างชาวคริสต์กับชาวมุสลิม สภาสังคายนาขอให้อีกคนลืมอดีตที่ผ่านมา และขอให้ทั้งสองฝ่ายพยายามอย่างจริงจังที่จะทำให้บรรลุถึงความเข้าใจอันดีต่อกัน ทั้งนี้เพื่อประโยชน์สุขของมวลมนุษย์ ขอให้ทุกคนสงวนรักษาและส่งเสริมสันติภาพ อีสรภาพ ความยุติธรรมทางสังคม และคุณค่าทางศีลธรรม

4. ศาสนายิว (ศาสนายิว)

เมื่อใคร่ครวญดูความลึกซึ้งของธรรมล้ำลึกนั้นซึ่งก็คือพระศาสนจักร สภาสังคายนาศักดิ์สิทธิ์รำลึกถึงสายสัมพันธ์ใกล้ชิดฝ่ายจิตที่ผูกพันประชากรแห่งพันธสัญญาใหม่นี้กับเชื้อสายของท่านอับราฮัม

พระศาสนจักรของพระคริสตเจ้ารับรู้ว่าเป็นแผนการความรอดของพระเจ้า จุดเริ่มต้นความเชื่อของพระศาสนจักร และการได้รับเลือกสรรของพระศาสนจักรนั้นถือกำเนิดมาจากบรรดาอัยกา โมเสสและบรรดาประกาศก พระศาสนจักรประกาศความเชื่อว่าเป็นบรรดาผู้เชื่อสัตย์ของพระคริสตเจ้า ในฐานะผู้มีความเชื่อล้วนเป็นบุตรของอับราฮัมทั้งสิ้น (เทียบ กท 3:7) จึงรวมอยู่ในกระแสเรียกของท่านอัยกาผู้นี้ด้วย และความรอดของพระศาสนจักรนั้นบ่งบอกเป็นภาพลวงหน้าอย่างเร็นลับแล้ว ในการอพยพของประชากรของพระเจ้าออกจากดินแดนแห่งการเป็นทาสนั้น จากเหตุผลนี้เอง พระศาสนจักรจึงลืมไม่ได้ว่าตนได้รับการเผยแสดงพระคัมภีร์พันธสัญญาเดิมโดยทางชนชาตินี้ ที่พระเจ้าได้ทรงกระทำพันธสัญญาเดิมไว้กับพวกเขา ด้วยพระทัยเมตตาอันเหลือที่กล่าวได้ อีกทั้งพระศาสนจักรไม่อาจลืมด้วยว่าพระศาสนจักรได้รับน้ำเลี้ยงที่อุดมจากต้นมะกอกบ้าน ที่กิ่งของต้นมะกอกป่า ซึ่งหมายถึงคนต่างศาสนา ถูกนำมาทาบบไว้นั้นด้วย (เทียบ รม 11:17-24) พระศาสนจักรเชื่อว่า พระคริสตเจ้าผู้ทรงเป็นองค์สันติของเรา โดยทางไม้กางเขน ได้ทรงทำให้ทั้งชาวยิวและชนต่างศาสนา กลับคืนดีกัน และทรงรวมทั้งสองฝ่ายเป็นหนึ่งเดียวกันในพระองค์ (เทียบ อฟ 2:14-16)

เช่นเดียวกัน พระศาสนจักรยังคงรำลึกอยู่เสมอถึงถ้อยคำของอัครสาวกเปาโลที่กล่าวถึงพี่น้องเชื้อสายเดียวกันกับท่านว่า “พี่น้องเหล่านี้คือชาวอิสราเอล ที่ได้เป็นบุตรบุญธรรม ได้รับเกียรติ พันธสัญญา ธรรมบัญญัติ รวมทั้งศาสนพิธีและพระสัญญาต่าง ๆ พวกเขามีบรรพบุรุษเป็นต้นตระกูลของพระคริสตเจ้าตามธรรมชาติมนุษย์” (รม 9:4-5) เป็นบุตรของพระนางพรหมจารีมารีย์ ยิ่งกว่านั้นพระศาสนจักรยังเตือนให้ระลึกอยู่เสมอด้วยว่าบรรดาอัครสาวก เสาหลักที่พระศาสนจักรตั้งมั่นอยู่บนนั้น สืบเชื้อสายจากชาวยิว เช่นเดียวกับบรรดาศิษย์ยุคแรกเริ่มส่วนใหญ่ที่เริ่มประกาศข่าวดีของพระคริสตเจ้าแก่โลกนั้นก็เกิดมาจากชนชาติยิวด้วยเช่นกัน

ดังที่พระคัมภีร์กล่าวยืนยันไว้ กรุงเยรูซาเล็มไม่รู้เวลาที่พระเจ้าเสด็จมาเยือน (เทียบ ลก 19:44) ชาวยิวส่วนมากก็ยังไม่ยอมรับข่าวดีเรื่องพระคริสตเจ้า ในทางกลับกันพวกเขายังเป็นปฏิปักษ์ต่อการเผยแผ่ข่าวดีด้วยซ้ำ (เทียบ รม 11:28) ถึงกระนั้น อัครสาวกเปาโลก็ยังยืนยันว่าชาวยิวยังคงเป็นที่รักของพระเจ้าตามพระสัญญาที่ได้ทรงให้ไว้แก่บรรพบุรุษของพวกเขา ทั้งนี้เพราะพระเจ้าไม่ทรงเปลี่ยนพระทัยพิกถอนของประทานที่ทรงให้เปล่า และพระกระแสเรียกของพระองค์ (เทียบ รม 11:27-28; LG 57) พร้อมกับบรรดาประกาศกและท่านอัครสาวกองค์เดียวกันนี้ พระศาสนจักรเฝ้ารอคอยวันซึ่งพระเจ้าผู้เดียวเท่านั้นทรงทราบ เมื่อผู้คน

ทั้งหลายจะเรียกหาพระเจ้าด้วยเสียงเดียวกัน และ “เข้ามาเฝ้ารับพระองค์พร้อมกัน” (ปชญ 3:9; เทียบ อสย 66:23; สดค 65:4; รม 11:11-32)

เนื่องด้วยชาวคริสต์และชาวยิวมีมรดกฝ่ายจิตร่วมกัน สภาสังคายนาศัทธิคดียุคนี้จึงไคร่ กระตุ้นเตือนและส่งเสริมให้มีความเข้าใจและชื่นชมนับถือกันและกันให้มากยิ่งขึ้น สิ่งนี้ สามารถบรรลุถึงได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโดยทางการศึกษาพระคัมภีร์และเทววิทยา และโดยการอภิปรายพูดคุยกันอย่างฉันมิตร

แม้ว่าพวกผู้มีอำนาจชาวยิวกับพรรคพวกเหล่านั้นกดดันให้ประหารชีวิตพระคริสต์เจ้า ก็ตาม (เทียบ ยน 19:6) ก็มิใช่จะกล่าวหาโดยมิได้แยกแยะเลยว่าชาวยิวทุกคนในสมัยนั้นหรือ ชาวยิวในสมัยนี้กระทำผิดระหว่างการรับทรมานของพระองค์ เป็นความจริงที่ว่า พระศาสนจักรเป็นประชากรใหม่ของพระเป็นเจ้า ถึงกระนั้นก็มีควรกล่าวถึงชาวยิวว่าเป็นผู้ที่ถูกพระเจ้า ปฏิเสธหรือถูกสาปแช่ง ราวกับว่าสิ่งนี้เป็นผลมาจากพระคัมภีร์ เพราะฉะนั้น ในการสอนคำ สอนหรือในการเทศน์พระวาจาของพระเจ้า ทุกคนต้องระมัดระวังอย่าสอนอะไรที่ผิดต่อ ความจริงเรื่องสารของข่าวดี หรือผิดต่อจิตตารมณ์ของพระคริสต์เจ้า

อันที่จริง พระศาสนจักรดำเนินการเบียดเบียนข่มเหงทุกรูปแบบไม่ว่าจะกระทำต่อใคร ก็ตาม เนื่องด้วยพระศาสนจักรไม่ลืมมรดกที่มีร่วมกันกับชาวยิว และได้รับการกระตุ้นเตือน มิใช่โดยคำนึงถึงเรื่องทางการเมือง แต่โดยแรงผลักดันทางศาสนาเรื่องความรักแบบคริสตชน เท่านั้น พระศาสนจักรรู้สึกเสียใจกับความเกลียดชัง การเบียดเบียน และการแสดงความเป็น ปฏิปักษ์ทุกอย่างต่อชนชาติยิวไม่ว่าจะกระทำในสมัยใด หรือไม่ว่าจะเกิดมาจากใครก็ตาม

พระศาสนจักรเชื่อถือและยังคงเชื่อถืออยู่เสมอมาว่า ด้วยความรักอันไม่มีขอบเขตของ พระองค์ พระคริสต์เจ้าได้ทรงยอมรับทรมานและสิ้นพระชนม์เพราะบาปของมวลมนุษย์ เพื่อว่ามนุษย์ทุกคนจะได้บรรลุถึงความรอดพ้น ฉะนั้น หน้าที่ของพระศาสนจักรจึงต้อง ประกาศว่ากางเขนของพระคริสต์เจ้าเป็นเครื่องหมายแห่งความรักสากลของพระเจ้า และเป็น บ่อเกิดแห่งพระหรรษทานทั้งหมด

5. ภราดรภาพสากล

เราไม่สามารถอธิษฐานภาวนาขอพระเจ้าพระบิดาของมวลมนุษย์ได้ หากเราไม่ปฏิบัติ ต่อผู้อื่นดูเป็นพี่น้องของเรา ทั้งนี้ เพราะมนุษย์ทุกคนถูกสร้างมาตามภาพลักษณ์ของพระเจ้า ความสัมพันธ์ของมนุษย์กับเพื่อนมนุษย์ด้วยกันนั้น เกี่ยวพันกันอย่างใกล้ชิดยิ่งนัก ดังพระ คัมภีร์ที่ว่า “ผู้ที่ไม่มีความรัก ย่อมไม่รู้จักพระเจ้า” (1 ยน 4:8)

ดังนั้น ไม่ว่าจะในทางทฤษฎีหรือในทางปฏิบัติ จึงไม่มีพื้นฐานสำหรับการเลือกปฏิบัติระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ หรือระหว่างคนหมู่นึงกับคนอีกหมู่นึง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องศักดิ์ศรีของมนุษย์ หรือในเรื่องสิทธิซึ่งมาจากศักดิ์ศรีนั้นก็ตาม

ฉะนั้น พระศาสนจักรจึงประณามการเลือกปฏิบัติ หรือการเบียดเบียนรังแกใด ๆ ที่กระทำต่อผู้อื่น เหตุเพราะเรื่องเชื้อชาติ ผิวสี สภาพการณ์ในชีวิต หรือศาสนาของเขานั้น ว่าเป็นการทำผิดต่อจิตตารมณ์ของพระคริสตเจ้า ด้วยเหตุนี้ โดยการดำเนินตามรอยเท้าของอัครสาวกเปโตรและเปาโล สภาพสังคายนาศักดิ์สิทธิ์นี้จึงวิงวอนขอร้องบรรดาศรีคริสตชนว่า “จงมีความประพฤติดีงามในหมู่คนต่างศาสนา” (1 ปต 2:12) และถ้าเป็นไปได้ ในส่วนของพวกคริสตชน ก็ให้อยู่อย่างสันติกับทุกคน (เทียบ รม 12:18) เพื่อจะได้เป็นบุตรของพระบิดาเจ้าผู้สถิตในสวรรค์ (เทียบ มธ 5:45)